

2012

Het Observatorium

**[UITDRUKKING VAN ONZE
DIEPE VERONTWAARDIGING
TER ATTENTIE VAN MEVROUW COLETTE
BRAECKMAN, LE SOIR]**

Ter attentie van Mevrouw Colette Braeckman, journaliste bij Le Soir

Een westerling zou nooit dergelijk grof vervalste verkiezingsresultaten aanvaarden. Een westerling zou nooit accepteren dat verkiezingsresultaten worden opgedrongen middels intimidatie en militair machtsvertoon. Een westerling zou nooit doen wat vandaag van het Congolese volk wordt verwacht: zich neer leggen bij dergelijk flagrant bedrog en fraude van verkiezingsresultaten.

Indien de Congolezen ‘blanken’ waren geweest, zouden alle Europese leiders, en in hun kielzog de verzamelde pers, moord en brand hebben geschreeuwd. Ze zouden druk uitoefenen op de fraudeurs, zoals ze doen met Vladimir Poetin in Rusland. De wet zou worden toegepast en de verkiezingen ongeldig verklaard. Zo niet voor Congo.

Abraham Lincoln zei: *“De democratie is het bestuur van het volk door het volk en voor het volk”*. Het begrip democratie mag niet anders ingevuld worden naar gelang het werelddeel waarin men zich bevindt. Democratie kan niet anders zijn in Congo dan in Europa. Tenzij men van mening is dat democratie niet past bij zwart-Afrikanen. Tenzij men meent dat democratie een luxe is, voorbehouden aan de blanke naties uit Europa en Amerika.

Maar het westen, de Europese leiders en de hele internationale gemeenschap, zwijgen. Slachtingen van burgers, verkrachtingen, verminking, brutale repressie van betogers: hoogstens klinkt hier en daar een schuchter gefluister. Ware het om enkele bonobo's te redden, de internationale gemeenschap zou hemel en aarde verzetten. Een tweetal weken geleden werden in het oosten van Congo tientallen Congolezen afgeslacht. Een zwangere vrouw werd opengesneden. Wij wachten op het eerste teken van verontwaardiging.

De Congolese bevolking heeft de uittrekkende regering afgestraft. De Congolezen eisen eerbied voor de stem die ze uitbrachten. Ze vragen aan elke democraat objectiviteit, neutraliteit en solidariteit.

De katholieke Kerk hekelde de frauduleuze verkiezingsresultaten, bekendgemaakt door de kiescommissie en bevestigd door het Hoogerechtshof, lakeien van Joseph Kabila. De NGO ‘La Voix des Sans-Voix’ verklaarde: *“De verkiezingen waren niet transparant en bijgevolg ongeloofwaardig, tot grote frustratie van de Congolese bevolking die gedesillusioneerd is door de machtswellust van zijn politieke actoren”*.

Mevrouw Braeckman, als Belgen van Congolese origine, als in België wonende Congolezen en als Belgische vrienden van Congo willen wij met deze brief onze diepe verontwaardiging over het bedrieglijke karakter van uw berichtgeving over de recente Congolese verkiezingen uitdrukken. U vervormt de Congolese politieke actualiteit en misleidt de Belgische en internationale publieke opinie over deze actualiteit in het algemeen en over de presidents- en parlementsverkiezingen van 28 november in het bijzonder. Uw lobbywerk ten voordele van Joseph Kabila maakt van u een betere woordvoerster van het regime dan uittrekkend Congolees Minister van Informatie, Lambert Mende...

Beter dan wie ook in België weet u dat de Congolese bevolking op 28 november 2011 naar de stembus is gegaan met de hoop op een nieuw parlement en een nieuw staatshoofd. Op basis van informatie die u ter plekke sprokkelde bij verschillende nationale en internationale waarnemers, schreef u een dag na de verkiezingen zelf: *“Het vierde besluit, zonder vooruit te lopen op het rekenkundig resultaat, is dat de Congolezen gebruik hebben gemaakt van het meest elementaire democratische recht: ze hebben hun gekozenen afgestraft. De volksvertegenwoordigers gestraft die voor zichzelf 6.000 dollar maandelijks uitkeringen hebben gestemd en hun kiezers volledig zijn vergeten. Veel arrogante kandidaten wandelen gestuurd die dachten dat het volstond om een paar T-shirts uit te delen op het laatste nippertje. Ze hebben een duidelijke boodschap gestuurd aan een regering – in principe een centrumlinkse !- die het sociale heeft vergeten en het gangreen van de corruptie heeft toegelaten om zich te verspreiden. Binnen grote lagen van de bevolking is het discours van Tshisekedi*

aangeslagen. Niet alleen omdat hij demagogische verklaringen aflegde, soms haatdragend en provocerend, soms etnisch getint, wanneer hij beloofde Kabila terug te sturen naar Rwanda. ***De oude leider heeft succes geoogst omdat hij (...) verandering beloofde. De historische opposant is erin geslaagd om de woede te kanaliseren van de stemlozen, van mensen zonder werk, zonder brood, zonder opleiding. Hij heeft voordeel gehaald uit de beschuldigende toon in zijn discours, waarvan de draagwijdte al degenen die ernaar streven de macht te behouden of te pakken, tot nadenken moet stemmen.*** »

Mevrouw Braeckman, met deze uitspraak was u de eerste om vanuit Congo verslag uit te brengen over de nederlaag van de presidentiële partij. Een journaliste van uw kaliber, een dogmatisch liefhebster van het Kabilisme, getuigde over de waarheid van de stembussen, over de wil van de Congolese kiezers. En u was niet de enige die deze vaststelling deelde met de Congolese oppositie. Ook de presidentiële meerderheid was zich bewust van de nederlaag... tot de fraudemachine, samengesteld uit Joseph Kabila, Kamervoorzitter Evariste Boshab, Minister van Binnenlandse Zaken Adolphe Lumanu en voorzitter van de ‘onafhankelijke’ kiescommissie CENI, Daniel Ngoy Mulunda, een ware electorale *putch* pleegde.

Wat waren we verrast om u 180° te zien draaien, om u te lezen met een discours dat haaks op uw eerste verklaringen stond. De informatie die u in België van pastoor Mulunda ontving, vond u blijkbaar betrouwbaarder dan de informatie die u zelf verzamelde.

Wat waren we verrast om u het Belgische medialandschap te zien bezetten met een discours dat quasi identiek was aan dat van Minister Mende, of nog: aan het discours van Maryse Jacobs van de RTBF. Deze Belgische Franstalige televisiezender gaf met ongeziene gulheid zendtijd aan diezelfde Lambert Mende, aan de man die zelf meer dan 86% van de zendtijd op de openbare Congolese media schonk aan kandidaat Joseph Kabila tegen 1% aan kandidaat Etienne Tshisekedi, en de overblijvende tijd verspreid over de 9 andere kandidaten. Aan de doodgraver van de persvrijheid in de DR Congo.

Journalistiek is een zowel boeiend als inspirerend beroep. De journalist heeft als functie om informatie te zoeken voor het publiek, die te controleren, te contextualiseren, te hiërarchiseren en in een vorm te gieten. De feiten moeten worden verzameld en gerapporteerd op onpartijdige wijze. De journalist moet zich vooreerst verzekeren van de juistheid van de feiten, handelingen, verklaringen die hij openbaar maakt of waarvan hij verslag uitbrengt. Kortom, een echte journalist brengt echte feiten brengt en zoekt naar de waarheid.

Dit zijn de ethische en deontologische vereisten van uw beroep.

Mevrouw Braeckman, staat u ons toe om u aan de hand van twee voorbeelden te bewijzen dat u de waarheid bewust geweld aandoet.

Ten eerste: tijdens een uitzending van de Afrikaanse gemeenschap met journalist Eric Nyindu, koketteerde u met een passage uit het verslag van het Carter Center, dat zowel voor u als voor de Belgische Minister van Buitenlandse Zaken Reynders, een electorale *pater noster* blijkt te zijn. Deze passage werd door u uit zijn context gerukt om uw lezers te doen geloven dat het veronderstelde verschil van 3 miljoen stemmen tussen Joseph Kabila en Etienne Tshisekedi dusdanig groot is dat - zelfs al zou men de stembiljetten meetellen van de centra waarvan de resultaten door de kiescommissie CENI werden ‘genegeerd’ - het onmogelijk is voor Tshisekedi om de achterstand ten opzichte van Kabila in te halen.

U beledigt met deze redenering de miljoenen Congolese kiezers die zich - vaak in moeilijke omstandigheden - naar het stembokje begaven om hun burgerplicht te doen en om het uittreidend kleptomane bestuur te bestraffen. U zegt tegen hen: « *Uw stem doet er niet toe* ».

Uw stelling dat deze gevallen van fraude en vervalsing van de resultaten geen betrekking hebben op de cijfers van de CENI, maar enkel op de niet in aanmerking genomen stembureaus, is een staaltje van groteske, stalinistische rekenkunde. Uw pogingen om zo de vervalste resultaten geloofwaardig en aanvaardbaar te maken, zijn een journalist onwaardig en zouden moeten worden aangeklaagd bij de Raad voor Journalistieke Deontologie.

Ten tweede: op 5 januari laatstleden, na een persconferentie waar onder meer Félix Tshilombo Tshisekedi aanwezig was, bestempelde u die als ‘zoon van zijn vader’. Nochtans gaf Félix Tshisekedi een uitgebreid overzicht van zijn parcours en politieke strijd binnen de UDPS. Voor zover wij weten

heeft u zich nooit uitgesproken over het verleden van Joseph Kabila. Zijn bloederige loopbaan als soldaat, zijn wapenfeiten, vindt u blijkbaar irrelevant. Het ware gepast mocht u de afstamming van Joseph Kabila benadrukken zoals u dat deed bij Felix Tshisekedi. Bij laatstgenoemde is er ten minste geen twijfel over dat hij wel degelijk de zoon van zijn vader is.

In dezelfde flow van politiek-mediatische conditionering ten dienste van een man die in 5 jaar meer heeft geplunderd en vermoord in de DR Congo dan Mobutu in 32 jaar, schrijft u: *“Hij (Félix Tshisekedi, nvdr) heeft geen melding gemaakt van het feit dat Kabila reeds de eed heeft afgelegd en erkend werd op internationaal vlak”*.

U legt daarmee zelf de vinger op de wonde van de absurditeit van uw houding en die van buitenlandministers van verschillende landen ‘uit de *beschaafde* wereld’. U insinueert dat - aangezien de internationale gemeenschap Joseph Kabila als president erkent - de Congolese bevolking moet berusten omdat het spel gespeeld is. U treedt hiermee het universele principe van zelfbeschikkingsrecht volkeren zoals opgenomen in zowel in het Handvest van de Verenigde Naties als in de Congolese Grondwet, met de voeten.

Laat het ook voor u duidelijk zijn dat de legitimiteit van een Staatshoofd vooreerst een zaak is van intern recht en bestaat uit een combinatie van interne politieke legitimiteit en symbolische internationale erkenning. Symbolisch, aangezien het in het internationaal recht niet toekomt aan vreemde staten, zij het lidstaten van de Europese Unie of invloedrijke VN-landen, om zich in de plaats te stellen van de soevereiniteit van het Congolese volk om zijn president en vertegenwoordigers te kiezen. Welke juridische of politieke legitimiteit heeft Joseph Kabila in een land waar van recht en gerechtigheid geen sprake is, cf. de vaststelling van precies diezelfde internationale gemeenschap?

Mevrouw Braeckman, wanneer u verklaart dat Mr. Kabila werd erkend door de internationale gemeenschap, wil u de Congolezen die hem niet verkozen hebben dan doen geloven dat de aanwezigheid van Mugabe - als enige president van de internationale gemeenschap waar u naar verwijst - en van vertegenwoordigers van bepaalde Staten zoals Burundi, de CAR, Tanzania of nog van Oeganda of Angola – evenmin geplaagd door een voorbeeldige democratische reputatie – representatief is voor de internationale gemeenschap? Of refereert u aan de ambigue brief die de Belgische Eerste Minister Elio Di Rupo naar Kabila stuurde en die de Belgische politieke klasse danig verdeelt?

Mogelijk zal u ons - zoals parkiet Mende u voordeed - om deze parodie van legaliteit en legitimiteit te rechtvaardigen, het arrest tonen van het Hoogerechtshof. Enkel de presidentiële Republikeinse Garde is er trots op om dit vod (gewapenderhand) te verdedigen. U gelooft toch zelf niet dat dit Hoogerechtshof ‘van de jungle’ over voldoende geloofwaardigheid beschikt? Hoe *kan* men nog geloven in de Congolese justitie als ook voor de benoeming van zijn magistraten door de uitredende presidentskandidaat werd gefoefeld. En wel op enkele dagen verwijderd van de verkiezingen en zonder overleg met de Hoge Raad voor de Magistratuur...

Hoe *kan* men geloof hechten aan een arrest, geveld in een zo complexe, politieke zeer gevoelige en tumultueuze verkiezingscontext, in minder dan een halve dag? Een arrest dat op overhaaste wijze werd uitgesproken door een dienstdoend Grondwettelijk Hof dat niet in staat is om zijn grondwettelijke prerogatieven in alle onafhankelijkheid uit te oefenen.

België kan zich voor zijn snelrecht laten inspireren door de expertise van Congolese magistraten inzake versnelde procedures.

Mevrouw Braeckman, ook de Belgische vice-Eerste Minister en Minister van Buitenlandse Zaken Reynders meldde teleurgesteld te zijn door het arrest van het Hoogerechtshof, omdat dit Hof *“geen gebruik heeft gemaakt van zijn voorrechten voor een meer diepgaand, kritisch en onafhankelijk onderzoek van de resultaten”*. Een zelfde geluid was te horen aan Amerikaanse zijde waar Staatssecretaris Hilary Clinton verklaarde *‘diep teleurgesteld’* te zijn over de geldigverklaring van de resultaten door het Hof. Het Franse Ministerie van Buitenlandse Zaken was meer dan terughoudend in zijn verklaringen: *“Frankrijk neemt nota van de definitieve resultaten van de presidentsverkiezingen in de DR Congo en roept alle Congolese politieke actoren op tot kalmte en dialoog”*. Tot zo ver de ‘internationale erkenning’ waar u naar verwijst.

Terwijl de Zairese bevolking uw strijd tegen het systeem dat u bestempelde als ‘Mobutu de plunderaar’ enorm waardeerde, begrijpt het Congolese volk niet waarom u steun blijft geven aan een regime dat meer plunderde in 5 jaar, dan Mobutu in 32 jaar. Een regime dat verantwoordelijk is voor een veelvoud aan onschuldige Congolese slachtoffers.

Na de Congolese bevolking te hebben onderworpen aan de wet van de schaarste, aan verarming, aan de permanente onveiligheid, aan tirannie, aan rechtsonzekerheid, kon Joseph Kabila in alle redelijkheid niet hopen om beloond te worden met een nieuw mandaat. Geen enkel land uit de ‘beschaafde en democratische’ wereld zou zijn steun moeten verlenen aan Kabila. Ook al kan uw mond deze waarheid niet uitspreken, uw geweten kan ze niet ontkennen.

Mevrouw Braeckman, het Congolese volk feliciteert en dankt u en de internationale gemeenschap voor de mooie lessen in democratie.

Toen u het Congolese volk bijstond in zijn strijd tegen de dictator Mobutu, was het fier op u. U behoorde tot de categorie humanistische journalisten die opkwamen tegen de onrechtvaardigheid en die schreven voor een waarheid ‘die alles overwint’. In de ogen van de Congolezen verdiende u het om toegelaten te worden tot het ‘Pantheon van de Echte Vrienden van Congo’. Vandaag hebben de Congolezen van u het beeld van de medeplichtige van de grafdelvers van Congo, de woordvoerder van een leider die valsspeler is, dief en moordenaar van zijn bevolking. Van een man die tegen de wil van het volk aan het hoofd van de DR Congo gebeiteld zit met de steun van een politiek-financiële maffia.

Dit, mevrouw Braeckman, is het beeld dat wij van u overhouden.

Brussel, 10 januari 2012

Jean-Jacques Wondo, Criminoloog (sector Strafrecht) en Politicoloog

Laurent Mutambayi, Jurist

Hélène Madinda, Consultant in communicatie, woordvoerdster van diverse Congolese vrouwenbewegingen

Els Schelfhout, gewezen senator, Dr. in de Sociale Wetenschappen

Jan Vansevenant, Luchtvaartmajoor op rust, voormalig Adjunct Militair Attaché bij de Belgische Ambassade in Kinshasa